

ניהול סיכון נזילות

1. בהתאם לסמכותי לפי סעיף 88 יד(א) לחוק הדואר, התשמ"ו-1986, אני קובע הוראות אלה:

2. תחולה:

הוראה זו תחול על חברת דואר ישראל בע"מ בנותנה את השירותים הכספיים לפי הוראות פרק ו'1 לחוק הדואר התשמ"ו-1986. החל מהיום הקובע כמשמעו בתיקון מספר 11 לחוק הדואר, התשע"ב 2012 ("תיקון מס' 11") הוראה זו תחול על חברת בנק הדואר בע"מ.

3. הגדרות:

"**בנק הדואר**" - החברה כהגדרתה בחוק הדואר התשמ"ו-1986 (בהגדרה זו – החוק), בנותנה את השירותים הכספיים כהגדרתם בסעיף 1 לחוק, מטעם החברה הבת כמשמעותה בסעיף 88א לחוק. החל מהיום הקובע כמשמעו בתיקון מספר 11 לחוק - החברה הבת כהגדרתה בסעיף 1 לחוק;

"**המפקח**" - כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הדואר, התשמ"ו-1986;

"**חברת הדואר**" או "**החברה**" - חברת דואר ישראל בע"מ;

"**חוק הדואר**" או "**החוק**" - חוק הדואר, התשמ"ו-1986;

"**יחס נזילות מזערי סטנדרטי**" - היחס המזערי הנדרש בין היקף הנכסים הנזילים של בנק הדואר לבין היקף כלל ההתחייבויות של בנק הדואר;

"**יחס נזילות מזערי סטנדרטי במט"ח**" - היחס המזערי הנדרש בין היקף הנכסים הנזילים של בנק הדואר בכל מטבע חוץ לבין היקף כלל ההתחייבויות של בנק הדואר באותו מטבע חוץ;

"**יחס כיסוי הנזילות**" - היחס בין הנכסים הנזילים באיכות גבוהה לבין סך תזרים המזומנים היוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים.

"**יחסי נזילות**" - יחס הנזילות המזערי הסטנדרטי ויחס כיסוי הנזילות.

"**כרית ביטחון**" - יתרת הכספים המינימלית הנדרשת בחשבון בנק הדואר בבנק ישראל;

ניהול סיכון נזילות

"לקוח" - כהגדרתו בסעיף 188ה1 לחוק לרבות מי שמקבל מבנק הדואר שירותים כספיים לפי הוראות פרק ו'1;

"מגבלת המחזור החודשי הממוצע" - 25% מהמחזור החודשי הממוצע בבורסה בשלושת החודשים האחרונים.

"נזילות" - היכולת של בנק הדואר לעמוד בפירעון התחייבויותיו על-פי דרישת הלקוחות, ומבלי להיקלע להפסדים חריגים ולקשיי תזרים מזומנים;

"נכסים נזילים" - נכסים לא משועבדים כמפורט: מזומנים בקופות, מזומנים ושווי מזומנים הניתנים לפירעון מידי לאותו יום, מזומנים בחשבון בנק הדואר בבנק ישראל, מזומנים בחשבונות עובר ושב בתאגידים בנקאיים, פיקדונות שהגיע מועד פירעונם באותו יום עסקים, ומזומנים לקבל במסלקות הבנקים.

"נכסים נזילים באיכות גבוהה" - מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה יכול לנכס לא משועבדים הניתנים להמרה למזומנים או ניתנים לפירעון במהירות ובקלות גם בעתות לחץ, ללא אובדן ערך או עם אובדן ערך בשיעור לא משמעותי כאשר ההנהלה צופה צורך בנזילות נוספת, כגון: מזומן, מזומנים לקבל במסלקות הבנקים, פיקדונות בבנקים לפירעון עד לחודש ימים, פיקדונות בבנק ישראל ואגרות חוב ממשלתיות סחירות לאחר הפעלת מקדמי בטחון הולמים בכפוף לתנאים הבאים:

(1) אגרות חוב סחירות של ממשלת ישראל לרבות מלווה קצר מועד (מק"מ) עד חודש לפדיון, אין חובה להפעיל מקדם בטחון.

(2) אגרות חוב סחירות של ממשלת ישראל לרבות מלווה קצר מועד (מק"מ) מעל חודש לפדיון ועד סכום של מגבלת המחזור החודשי הממוצע, יש להפעיל מקדמי ביטחון אשר ישקפו הערכה של אובדן שווי השוק הצפוי, ובלבד ששיעורם של מקדמים אלו לא יפחת משיעורי הכיסוח עבור מק"מ ואגרות חוב ממשלתיות עד מגבלת המחזור החודשי הממוצע, כפי שהם מפורטות בנספח א'.

(3) אגרות חוב סחירות של ממשלת ישראל לרבות מלווה קצר מועד (מק"מ) מעל חודש לפדיון ומעל סכום של מגבלת

ניהול סיכון נזילות

המחזור החודשי הממוצע, יש להפעיל מקדמי ביטחון אשר ישקפו הערכה של אובדן שווי השוק הצפוי, ובלבד ששיעורם של מקדמים אלו לא יפחת משיעורי הכיסוח עבור מק"מ ואגרות חוב ממשלתיות מעל מגבלת המחזור החודשי הממוצע, כפי שהם מפורטות בנספח א'. שיעורי הכיסוח עבור מק"מ ואגרות חוב ממשלתיות מעל מגבלת המחזור החודשי הממוצע יופעלו רק על היקף ההחזקה העולה על החלק האמור ממחזור המסחר.

"סיכון הנזילות" - הסיכון הנובע מאי יכולתו של בנק הדואר לספק את צרכי נזילות ולפרוע את התחייבויותיו ללקוחותיו;

"פער הנזילות" - הפער בין שווי הנכסים הנזילים, לבין תחזית היקף משיכת הכספים על-ידי לקוחות הבנק, בהתאם לתרחישים שונים, בכל תקופת זמן;

4. מבוא:

- א. חברת בנק הדואר בע"מ הינה חברה בת בבעלות מלאה של חברת דואר ישראל בע"מ, שהוקמה לצורך מתן השירותים הכספיים כפי שמפורטים בחוק הדואר. בנק הדואר, הינו מגזר פעילות של חברת הדואר בנותנה את השירותים הכספיים לפי הוראות סעיף 88א(א) לחוק, ובין היתר, קבלת כספי לקוחות לחשבון סילוקים, העברתם וסילוקם.
- ב. סעיף 88א(ה) לחוק קובע, כי בנק הדואר, באישור שרי האוצר והתקשורת ולאחר התייעצות עם המפקח כהגדרתו בסעיף 1 לחוק, רשאי להשקיע את כספי לקוחות בנק הדואר באפיק יעיל לשמירה על הקרן או בבנק ישראל, למעט הכספים המופקדים לזכות חשבונות המדינה.
- ג. לבנק הדואר, בשונה מהבנקים המסחריים בארץ, לא קיים מלווה של מוצא אחרון, דבר הנדרש במקרים של קשיי נזילות ולצורך גישור על פערי נזילות. בנוסף, לא קיימת סמכות בחוק או בכל דין אחר לערוב לכספי לקוחות בנק הדואר, בדומה לסמכות הקיימת בנוגע לכספי לקוחות תאגידים בנקאיים. עובדות אלו, יחד עם העובדה כי לקוחות הבנק יכולים לדרוש את כול כספם בכול רגע נתון, מחייבת את בנק הדואר לפעול בשמרנות יתר בנושא ניהול הנזילות ושמירה על רמת נזילות גבוהה.

ניהול סיכון נזילות

- ד. בשנים האחרונות חלה עלייה משמעותית בהיקף כספי הלקוחות ובכמות חשבונות הסילוקים המנוהלים על-ידי בנק הדואר, וכן חל גידול משמעותי בהיקף הפעילות בשירותי קניה ומכירה של מט"ח במזומן, העברות כספים לחו"ל, מחו"ל ובתוך הארץ וכן מכירה, טעינה והנפקה של כרטיס פריייד נטען מראש. הגידול כאמור הביא לגידול בהיקף מלאי הנכסים וההתחייבויות במטבע חוץ של בנק הדואר כמו-כן, חלו שיפורים בתחום האלקטרוני אשר השפיעו, בין היתר, על העדפות הלקוחות ומכאן גם על אופי והיקף התחייבויות הבנק בגין כספי הלקוחות. נוסף, הריבית הנמוכה השוררת במשק בשנים האחרונות הביאה לעלייה בהיקף הפיקדונות בבנק הדואר ולריכוזיות של מפקידים המחזיקים בפיקדונות בבנק בסכומים גבוהים, ביניהם, לקוחות פרטיים. עובדות אלו מחייבות את בנק הדואר לנהוג בשמרנות ובזהירות בניהול הנזילות ובהשקעות כספי הלקוחות (הן בסוגי ההשקעות, הן בפיזור ההשקעות בין תאגידים בנקאיים שונים, הן בפיזור היקפי/סכומי הפיקדונות והן בפיזור ופריסה של משך חיי הפיקדונות).
- ה. יתר על כן, בשנים האחרונות עלתה חשיבות ניהולו הזהיר של סיכון הנזילות, והוא זוכה בעולם לתשומת לב מרובה. המשבר הפיננסי הגלובלי שהתרחש בשנת 2008 הדגיש מגמה זו, ובעקבותיו חלה התפתחות רבה ברגולציה הבינלאומית העוסקת בניהול סיכון הנזילות הן מההיבט האיכותי והן מההיבט הכמותי.
- ו. הוראה זו מתייחסת, בין היתר, לרמת הנזילות בשקלים ובמטבעות חוץ שבהם לבנק הדואר פעילות משמעותית.
- ז. הוראה זו קובעת, בין היתר, עקרונות לניהול, שליטה ובקרה על הנזילות ורמת הנזילות, הדורשים פיתוח תשתיות לניהול הנזילות ובין השאר קביעת מדיניות, תשתית, מידע, דיווחים, בקרה, מערך ניהול סיכונים ועוד.

5. מדיניות:

- א. הנהלת בנק הדואר תקבע ותעגן מדיניות כוללת לניהול הנזילות בבנק הדואר (להלן "**מסמך המדיניות**") שתאושר על ידי דירקטוריון בנק הדואר ותכלול לכול הפחות:
- א.1. נהלים המגדירים את מדרג האחריות הניהולית והסמכויות;
 - א.2. יעדים ומדדים פיננסיים המתייחסים להיבטים השונים של ניהול הנזילות ויכולת מימוש הנכסים, כגון: הרכב הנכסים וההתחייבויות, השימוש במכשירים פיננסיים, מגבלות ההשקעה לרבות מגבלות על תקורות, משך הזמן וסכומי ההשקעה, תקורות החזקת מלאי כספים במט"ח בחשבונות עובר ושב בתאגידים בנקאיים ופיננסיים בארץ ובחו"ל, פיזור ההשקעות ופיזור סכומי הפיקדונות בגין ההשקעות במוסדות פיננסיים שונים ובין

ניהול סיכון נזילות

מוסדות פיננסיים שונים בהתאם לרמת הסיכון ובהתייחס למשך הזמן של ההשקעות, שמירה על יתרות נכסים נזילים באיכות גבוהה לצורך פירעון ההתחייבויות ללקוחות לרבות פירעון ההתחייבויות ללקוחות בתרחישי קיצון, הסכומים שיושקעו וטווחי הזמן להשקעה, וכן התייחסות לימים החריגים בחודש (ימי תשלומי מע"מ ומס הכנסה ימי חלוקת קצבאות וכדומה). בנוסף, יש להתחשב בהשלכות אפשריות של סיכונים אחרים על הנזילות, לרבות סיכוני אשראי, סיכוני שוק וסיכונים תפעוליים; א.3. מגבלות ויעדים המשמשים לאמידת רמת הנזילות, כמפורט בסעיפים 10-13, וההנחות המשמשות בסיס לחישובם.

א.4. מערך טיפול בחריגות מהמדיניות והמגבלות שנקבעו.
ב. הנהלת החברה ובנק הדואר יעדכנו את מסמך המדיניות בהתאם להתפתחויות במשק ובפעילות בבנק הדואר ותאשרו בדירקטוריון.

6. מערכת מידע:

בנק הדואר יקיים מערכת מידע המתאימה, בין השאר, לשליטה, ניהול, מדידה, בקרה ודיווח על רמת הנזילות, שתאופיין כדלקמן:

- א. תאפשר לו את היכולת להעריך את רמת הנזילות הכוללת ובכל אחד מהמטבעות שבהם יש לבנק פעילות משמעותית, על בסיס יומי ועבור כול הנכסים; לכל הפחות תאפשר את היכולת להעריך את רמת הנזילות על בסיס יומי במטבעות: ש, דולר ארה"ב ויורו.
- ב. תכלול מידע בנוגע לרמת הנזילות ביחס למגבלות שנקבעו במסמך המדיניות ובהוראות ניהול תקין על פי סעיף 88 יד לחוק, ותתריע על מגמות בהתפתחות הנזילות;
- ג. תכלול מידע בנוגע למבנה ההתחייבויות בכלל וללקוחות הגדולים בפרט. בין היתר יכלול מידע על דפוסי התנהגות הלקוחות על פי סוגי לקוחות שונים.

ניהול סיכון נזילות

7. דירקטוריון:

דירקטוריון החברה ידון ויחליט בעניינים הבאים, וכן ינקוט בפעולות המפורטות להלן:

- א. יאשר את מסמך המדיניות וכל שינוי במסמך המדיניות;
- ב. יודא כי בידי הנהלת החברה כלים יעילים לשליטה, ניהול ובקרה על סיכון הנזילות;
- ג. יודא כי בנק הדואר שומר על רמת נכסים נזילים באיכות גבוהה התואמת את דפוסי התנהגות לקוחותיו לרבות בתרחישי קיצון.
- ד. יודא כי השקעות כספי הלקוחות עומדים ברמת פיזור נאותה המביאים בחשבון את רמת הסיכון של הגופים בהן מוחזקים הכספים ובכפוף למגבלות תקרות ההשקעה שנקבעו.
- ה. יודא כי פיזור משך חיי השקעות כספי הלקוחות מתפרס לאורך הזמן כך שבכל פרק זמן (יום, שבוע, חודש) ישתחררו פיקדונות אשר יאפשרו לתמוך ברמת הנזילות של בנק הדואר.
- ו. יודא כי מלאי הכספים מוחזק בחשבונות עובר ושב בתאגידים בנקאיים ופיננסים בארץ ובחו"ל ברמת פיזור נאותה המביאה בחשבון את רמת הסיכון של הגופים בהן מוחזקים הכספים.
- ז. יקבל דיווחים תקופתיים, לפחות אחת לרבעון, על רמת הנזילות של בנק הדואר והמגמות בהתפתחות הנזילות. במקרים של קשיי נזילות יקבלו דיווחים תכופים יותר לרבות דיווחים שבועיים ויומיים ככל שהדבר נדרש, ובמקרים מיוחדים - דיווח מיידי.
- ח. יקבל דיווחים תקופתיים, לפחות אחת לרבעון, על הפערים הקיימים, אם ישנם, בין האמור במסמך המדיניות לבין אופן ניהול הנזילות וניהול סיכון הנזילות בפועל.
- ט. יקבל דיווחים תקופתיים, לפחות אחת לחצי שנה, על רמת ריכוזיות של המפקידים בבנק הדואר בחלוקה לסוגי מפקידים.
- י. יקבל דיווחים תקופתיים, לפחות אחת לחצי שנה, על היקפי ההשקעות, סכומי ההשקעות/הפיקדונות, משך זמן ההשקעות/הפיקדונות ומועדי פירעון, פיזור ההשקעות בין תאגידים בנקאיים שונים וכדומה.

ניהול סיכון נזילות

8. ניהול הסיכונים:

מנהל הסיכונים בבנק הדואר ("מנהל הסיכונים") יעריך, יבחן, יבקר וינטר באופן שוטף את סיכון הנזילות ואת עמידת בנק הדואר במסמך המדיניות ובהוראה זו.

כמו-כן, ובין היתר, מנהל הסיכונים:

- א. יעריך את הלימות המודלים, הכלים והמדדים המיושמים בנושא ניהול הנזילות וניהול סיכון הנזילות.
- ב. יבחן את מידת התאמת הפעילות, והחשיפות בפועל לסיכון הנזילות, עקרונות וגבולות רמת הנזילות המאושרות.
- ג. יבדוק תקופתית את התוצאות בפועל לעומת חיזוי המודלים.
- ד. יפתח ויבצע מבחנים על-פי תרחישי לחץ שונים, יכין דוחות לכימות סיכון הנזילות וידווח באופן שוטף על תוצאות הבדיקות.
- ה. יבחן את עמידת בנק הדואר בפיזור השקעות הכספים ועמידה במגבלות תקרות ההשקעה שנקבעו.
- ו. נמחק.
- ז. יזום סקרי סיכונים בנושא, וכן יבחן את ממצאי סקרי הסיכונים בנושא ויפעל לתיקון הליקויים העולים מסקרי הסיכונים.
- ח. יעריך את מידת הריכוזיות בניהול הידע והמומחיות בנושאי הנזילות וסיכון הנזילות ויפעל לצמצומה, ככל שיעלה הצורך.
- ט. יעריך את רמת ומידת הריכוזיות של המפקידים בבנק הדואר תוך התייחסות לסוגים שונים של מפקידים ולדפוס התנהגות המפקידים בשגרה ובתרחישי קיצון.

9. ביקורת פנימית:

- א. כחלק מאחריותה הכוללת, תבצע הביקורת הפנימית בבנק הדואר, ביקורות בנושא ניהול הנזילות וניהול סיכון הנזילות של בנק הדואר והשקעות כספי לקוחות בנק הדואר.
- ב. הביקורות יבוצעו על ידי אנשי מקצוע בעלי כישורים מתאימים לתחום ניהול הנזילות וניהול סיכון הנזילות והשקעות כספי לקוחות בנק הדואר.
- ג. הביקורות יבוצעו על ידי אנשי מקצוע בעלי כישורים מתאימים להערכת טיב הבקורות בנושא.
- ד. פעילות הביקורת תבוצע בהתאם לתוכנית ביקורת אשר תאושר על ידי ועדת הביקורת של דירקטוריון חברת הדואר.

ניהול סיכון נזילות

ה. מסגרת העבודה וכן ממצאי מנהל הסיכונים בנושא, יסקרו באופן תקופתי על ידי מערך הביקורת הפנימית.

ו. הביקורת הפנימית תבחן את עמידת בנק הדואר בהוראה זו.

10. כרית ביטחון ויחס נזילות מזערי סטנדרטי:

א. בנק הדואר יקבע בנהליו כי בחשבון בנק הדואר בבנק ישראל תשמר כרית ביטחון מתאימה לצורך התמודדות יעילה עם סיכון הנזילות. ויביא לצורך כך בחשבון את ריכוזיות המפקידים, מועדי פירעון השקעות כספי לקוחות בנק הדואר והצפי ליציאה של פיקדונות לקוחות מבנק הדואר. בכל מקרה בנק הדואר ישמור על כרית ביטחון שלא תפחת מ- 25 מיליון ₪ בתחילה ובסוף של כל יום עסקים.

ב. מעבר לאמור בסעיף א' לעיל, בנק הדואר ישמור, בכול עת ולכול הפחות, על יחס נזילות מזערי סטנדרטי של 10% ובלבד שהסכום כאמור לא יפחת מ- 500 מיליון ש"ח. קרי, היקף הנכסים הנזילים של בנק הדואר, בכול עת, לא יפחת משיעור של 10% מסך ההתחייבויות של בנק הדואר או מ- 500 מיליון ש"ח לפי הגבוה מביניהם.

ג. בנק הדואר, לאחר שקיבל אישור מראש ובכתב של המפקח, רשאי שלא להחזיק יחס נזילות מזערי סטנדרטי כנדרש בסעיף ב' לעיל ובלבד שיפתח כלים ומדדים לניהול ולמעקב אחר רמת הנזילות, לרבות לפי הוראות סעיף 12 להלן, וידווח למפקח על יחס הנזילות המזערי הסטנדרטי שהוחלט בפועל.

ד. על אף האמור בסעיפים ב' ו-ג' לעיל, ישמור בנק הדואר על יחס נזילות מזערי סטנדרטי הגבוה מהשיעור הקבוע בסעיף ב' לעיל, וזאת ככל שמשך הזמן של חלק הארי של השקעות כספי הלקוחות ארוך יותר משלושים ימים וככל שקיים צפי ליציאת פיקדונות של לקוחות מבנק הדואר.

ה. מבלי לגרוע מהוראות סעיף קטן ב' לעיל, בנק הדואר ישמור, בכל עת ולכול הפחות, על יחס נזילות מזערי סטנדרטי במט"ח של 25%.

ו. בנק הדואר יקבע קריטריונים למדידה של סך תזרים המט"ח היוצא נטו בכול מטבע חוץ; לעניין זה, "סך תזרים המט"ח היוצא נטו" - סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בכל מטבע חוץ בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי בכל מטבע חוץ, בתרחישי קיצון כאמור בסעיף 13(א)(2).

ניהול סיכון נזילות

11. יחס כיסוי הנזילות

א. בנק הדואר יחזיק ביחס כיסוי נזילות שווה או גדול מ- 1 בכל עת, מחושב בהתאם להגדרות ולהנחות הבאות:

$$100\% \leq \frac{\text{מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה}}{\text{סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים}}$$

ב. סך תזרים מזומנים יוצא נטו

המונח סך תזרים מזומנים יוצא נטו מוגדר כסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי בניכוי סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי בתרחישי קיצון כאמור בסעיף 13 א.2.ב. להלן המוגדר עבור 30 הימים הקלנדריים הבאים.

יובהר כי סך תזרים המזומנים היוצא הצפוי מחושב על ידי הכפלת היתרות של קטגוריות או סוגים שונים של התחייבויות מאזניות וחוז-מאזניות בשיעורים שהם מצופים להימשך (drawn down או ran off) בתרחישי קיצון תוך הבאה בחשבון של ריכוזיות מפקידים, דפוסי ההתנהגות של המפקידים בשגרה ובעתות משבר וכן יכלול את כל תזרימי המזומנים היוצאים לרבות בעבור פעולות של העברות כספים, משיכות מחשבונות מעבר בעבור כספים שלא נדרשו, משיכות מחשבונות לא פעילים וכדומה. סך תזרים המזומנים הנכנס הצפוי מחושב על ידי הכפלת היתרות של חייבים חוזיים ולא חוזיים בשיעורים שהם מצופים להתקבל תחת תרחיש קיצון עד רף מצטבר של 75% מסך תזרים המזומנים היוצא הצפוי. לעניין חישוב תזרים המזומנים הנכנס בשל כספים מהמוסד לביטוח לאומי וכספים מתשלומים המתקבלים על פי הסכם השירותים כמשמעו בסעיף 37(ז) לחוק יכלול כל הסכומים הנכנסים (100%) ללא מגבלת הרף של 75%.

12. ניהול, מדידה ובקרה של רמת הנזילות, השקעות כספי הלקוחות הפרטיים בש"ח

ובמט"ח:

א. בנק הדואר יקיים מנגנון למדידה שוטפת ולבקרה אחר עמידתו בפרופיל ניהול סיכון הנזילות, השקעות כספי הלקוחות הפרטיים בש"ח ובמט"ח שיכלול בין השאר, את הרכיבים המפורטים להלן, המעקב אחר יחס כיסוי הנזילות יהיה, גם ברמה כוללת וגם ברמה של כל אחד מהמטבעות העיקריים בנפרד (בשקלים ובמט"ח בנפרד).

ניהול סיכון נזילות

- 1.א. **הערכת יחסי הנזילות** תהיה על בסיס יומי, ובהתאם למפורט בסעיף 13 להלן, על ידי שימוש בכלים ובמדדים המפורטים בסעיפים 10 ו- 11 לעיל.
- 2.א. במידה ובנק הדואר חורג מיחסי הנזילות כקבוע בהוראה זו ידווח מידית למפקח. במקרה זה בנק הדואר נדרש לבצע את החישוב ליחסי הנזילות גם על בסיס שבועי.¹
- 3.א. **בדיקת הנחות - מדי תקופה**, יבחן בנק הדואר את ההנחות בהן השתמש לצורך אמידת רמת הנזילות, לרבות ההנחות שמשמשות לחישוב סך תזרים המזומנים היוצא נטו;
- 4.א. **ניהול הרכב הנכסים בש"ח ובמט"ח** - הנהלת החברה והבנק יקיימו דיון תקופתי, ויקבלו החלטות בנוגע להרכב, אופי ופיזור הנכסים בין היתר יביאו בחשבון את סכומי ההשקעות, סכומי הפיקדונות בגין ההשקעות, משך זמן השקעות הפיקדונות ורמת פיזור ההשקעות.
- 5.א. **היערכות למשבר נזילות** - קביעת תוכנית חירום לטיפול במשבר נזילות, אשר תכלול מערכת אינדיקאטורים לזיהוי מוקדם של לחצי נזילות ולהגדרת שלבים שונים בהתפתחות משבר נזילות, הגדרת תהליך ההתמודדות עם המשבר, והצוות הניהולי אשר יהיה האחראי לטיפול במשבר נזילות.
- 6.א. **ריכוזיות מפקידים** – הנהלת החברה והבנק יקיימו דיון תקופתי בנוגע לריכוזיות מפקידים על פי סוגי מפקידים שונים.
- 7.א. **תרחשי קיצון** – הנהלת החברה והבנק יקיימו דיון תקופתי בנוגע לתרחיש המשלב תרחיש מערכתי של משבר פיננסי וקשיים בכלל המערכת הפיננסית המשקית והעולמית ותרחיש ספציפי של משבר פיננסי וקשיים פיננסיים בבנק הדואר.
- ב. בנק הדואר ינהל באופן פעיל את פוזיציות הנזילות התוך-יומית ואת סיכוני הנזילות התוך-יומיים שלו על מנת שיוכל לעמוד בהתחייבויותיו, בתנאים רגילים וכן במצבי קיצון.

¹ חישוב רמת הנזילות היומי, בממוצע לשבוע ימים, החל מיום ה' בשבוע שלפני החריגה ועד ליום ד' בשבוע שלאחר מכן.

ניהול סיכון נזילות

13. כלים ומדדים למעקב אחר רמת הנזילות:

א. בנק הדואר יפעיל מגוון כלים ומדדים למעקב אחר רמת הנזילות ולא יסתמך

על כלי או מדד יחיד. מעבר לאמור בהוראה זו ולכול הפחות, יופעלו הכלים

והמדדים הבאים:

א.1. בחינת יחסי נזילות במצב עסקים רגיל;

א.2. בחינת יחסי נזילות, בהינתן תרחישי לחץ שונים ועל פני אופקי זמן שונים,

לרבות;

א.2.א. בחינת פערי הנזילות לפי תקופות - יום, עד שבוע, עד חודש, עד

3 חודשים, עד חצי שנה ועד שנה - בהתבסס על מועדי פירעון

הפיקדונות בבנקים המסחריים, מח"מ אג"ח מדינה וההשקעות

במק"מ, וכן על הנחות התנהגותיות בתרחישי לחץ שונים,

לרבות;

א.2.א.1. תרחיש לחץ המתמשך על פני אופק זמן ארוך מחודש

ימים ותרחיש המשקף רמת לחץ גבוהה במיוחד בפרק

זמן קצר מחודש ימים;

א.2.א.2. תרחישי לחץ חמורים שמביאים לידי ירידה מיחסי

הנזילות הנדרשים לפי סעיף 10 ו- 11 לעיל;

א.2.א.3. היכולת לממש נכסים בבורסה ובפיקדונות בתאגידים

בנקאיים מבלי להיקלע להפסדים חריגים;

א.2.ב. תרחישי הלחץ ישקפו שלושה סוגים של תרחישים: תרחיש לחץ

כלל מערכתי, תרחיש לחץ ספציפי לבנק הדואר ושילוב של

שניהם.

א.2.ג. תרחישי הלחץ יכללו הערכה להיקף המשיכות החזויות של כספי

הלקוחות בתקופה הנבחנת, תוך הבחנה בין מאפייניהם השונים

של המפקידים ודפוס התנהגות שונים, לדוגמה, הבחנה לפי סוג

הלקוח: לקוחות פרטיים, עסקים קטנים, עסקים גדולים, תושבי

חוץ, אופי התנהגות הלקוחות בחשבונות ועוד; הבחנה לפי סוג

הקשרים של בנק הדואר עם הלקוח; וכדומה.

א.2.ד. בנק הדואר נדרש להגדיר את תרחישי הלחץ כך שלכל הפחות:

א.2.ד.1. תרחישי הלחץ יהיו קיצוניים, אך מתקבלים על הדעת

(plausible).

ניהול סיכון נזילות

א.2.2. התרחישים יהיו עקביים עם תרחישי קיצון אחרים

שמפעיל בנק הדואר על מנת להבטיח עקביות בניהול

הסיכונים.

א.3. בחינה והערכה שוטפת של תמהיל הנכסים וההתחייבויות, לפי מוצרים/

שירותים ולפי מטבעות שבהם לבנק הדואר פעילות משמעותית, ולרבות

בחינת תמהיל הנכסים וההתחייבויות ברצועות זמן שונות, כגון, בתקופה

של חודש, חודש עד 3 חודשים, 3 עד 6 חודשים, 6 עד 12 חודשים ומעל

12 חודשים;

א.4. יש להביא בחשבון שבמצבי קיצון היכולת להחליף בין מטבעות ובפרט

בין שקלים לבין מט"ח, עלולה להיפגע באופן משמעותי וכי שינויים

משמעותיים בשערי החליפין עלולים להשפיע על יחס הנזילות.

א.5. מעקב אחר אינדיקטורים לזיהוי מוקדם של סימנים לשינויים שליליים

ברמת הנזילות, המבוססים על נתוני השוק, נתוני הסקטור הפיננסי

ונתוני בנק הדואר עצמו.

א.6. בחישוב יחסי הנזילות במט"ח לא תותר הסתמכות על יכולת עתידית

להחליף בין שקלים לבין מט"ח.

א.7. בנק הדואר יבחן ויעריך באופן שוטף את כל אחד מהכלים והמדדים אותם

הוא מפעיל.

א.8. בנק הדואר יבחן ויעריך באופן שוטף את מידת התאמת מערכות המידע

המשמשים לצורך הפעלת הכלים והמדדים הנדרשים לניהול הנזילות

וסיכון הנזילות.

א.9. בנק הדואר יבחן ויעריך באופן שוטף את איכות הבקורות הקיימות בנושא,

הן בימים רגילים והן במצבי קיצון, ובפרט בימי תורנות וסופי שבוע.

א.10. בנק הדואר יבחן ויעריך, על-פי הצורך, את איכות הכיסוי הביטוחי

והשפעתו הצפויה על רמת הנזילות.

14. דיווח למפקח על בנק הדואר:

בנק הדואר ידווח מידית למפקח על כל חריגה מיחסי הנזילות שנקבעו בהוראה, על

חריגה מאישורים שניתנו לפי הוראות סעיף 88 יא(ה) לחוק, על חריגה מתקורות השקעות

כספי הלקוחות בש"ח ורמת הפיזור ההשקעות, על חריגה במשך זמן ההשקעות, על

חריגה מרמת פיזור החזקת מלאי הכספים במט"ח או כאשר מתעוררת או קיים חשש

שתתעורר בעיית נזילות מהותית אחרת או כאשר קיים חשש לקשיי נזילות. במקרה של

ניהול סיכון נזילות

חריגה הנמשכת ברצף של שלושה ימים ויותר ידווח בנק הדואר למפקח מידית ויצרף לדיווח תוכנית לסגירת הפער.

15. תחילה;

תחילתה של הוראה זו ביום 1 בספטמבר 2016, כ"ח באב התשע"ו.

תאריך	פרטים	גרסה
01.09.2016	שיבוץ בהוראות ניהול תקין	1
16.06.2022	• הגדרת יחס נזילות מזערי סטנדרטי במט"ח • תיקון יחס נזילות מזערי סטנדרטי • הסרת המגבלה על החזקת מט"ח לצרכים שאינם תפעוליים. • קביעת יחס נזילות מזערי סטנדרטי במט"ח • דרישה לגיבוש קריטריונים למדידה של סך תזרים המט"ח היוצא נטו בכול מטבע חוץ	2
04.09.2023	תיקון יחס נזילות מזערי סטנדרטי במט"ח	3

ניהול סיכון נזילות

נספח א': שיעורי כיסוח (hair-cut) עבור מק"מ ואיגרות חוב ממשלתיות סחירות

שיעור כיסוח		איגרות החוב
עד מגבלת המחזור החודשי הממוצע	מגבלת המחזור החודשי הממוצע	
1% $\times$ Maturity	2% $\times$ Maturity	מק"מ
1% $\times$ Maturity	2% $\times$ Maturity	אג"ח ממשלתי קצרה
1% $\times$ Maturity	2% $\times$ Maturity	גילון חדש או אג"ח ממשלתי בריבית משתנה
1% $\times$ Maturity	2% $\times$ Maturity	שחר או אג"ח ממשלתי
1% $\times$ Maturity	2% $\times$ Maturity	גליל או אג"ח ממשלתי צמודה

Maturity – תקופה לפדיון במונחים שנתיים, קרי מספר ימים לפדיון סופי חלקי 365.